

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ВРЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ АДВОКАТА СВІДКА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Приймак Катерина Володимирівна, студентка 2-го курсу навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ.

Науковий керівник: старший викладач кафедри досудового розслідування навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ **Симчук Анатолій Степанович**.

Формування України як правової держави, в якій людина є головною соціальною цінністю, а її інтереси і потреби – основним критерієм діяльності держави, закономірно передбачає оновлення національного законодавства, приведення його у відповідність з міжнародно-правовими стандартами в галузі прав людини. Забезпечення громадян кваліфікованою юридичною допомогою в наші дні вважається важливим конституційним положенням.

Особливе місце в захисті прав та свобод громадян посідає адвокатура України. За своєю суттю вона є професійним правовим інститутом, спрямованим на захист прав і свобод громадян.

Проблеми діяльності адвокатури, її місце в суспільстві, професійні права та обов'язки адвокатів неодноразово були предметом дослідження багатьох світових та вітчизняних вчених і практиків. Однак незважаючи на прийняття нового Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» досі існують проблеми та різночитання як у нормативному врегулюванні статусу адвокатів у системі юридичних механізмів прав та свобод людини, так і в психологічному ставленні суспільства до адвокатури в цілому.

Саме тому майбутнім юристам необхідно вивчати законодавчі функціонування та організації адвокатури в Україні, а й навчатися повазі до найгуманнішої правозахисної діяльності, якою є діяльність адвоката.

Участь адвоката у кримінальному провадженні є важливою гарантією прав і законних інтересів осіб, яких він уповноважений захищати і котрим надає юридичну допомогу, а також є необхідною умовою реалізації конституційної засади змагальності сторін (ст. 22 КПК).

Допомагаючи підзахисному ефективно реалізувати свої права, адвокат забезпечує захист прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішується питання про їх застосування у кримінальному провадженні особи, стосовно якої розглядається питання про видачу іноземній державі (екстрадицію) (ст. 1 Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність»). Виступаючи як захисник у кримінальних справах, адвокат виконує завдання державної важливості – захист особі від повідомленої їй підозри. Не можна забувати, що право на захист зовсім не є абстрактним правовим поняттям. Це є правом конкретної фізичної особи на захист від конкретного обвинувачення.

Крім функції захисту адвокат у кримінальному провадженні також може здійснювати функцію представництва. Відповідно до статей 58, 63 КПК потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача у кримінальному провадженні може представляти представник – особа, яка у кримінальному провадженні має право бути захисником.

Увага законодавця до того, щоб громадянам давалася кваліфікована юридична допомога, викликана насамперед широким визнанням порівняно простого вихідного

положення: реалізація прав і свобод людини і громадянина можлива повною мірою, коли вони відстоюються зі знанням справи, кваліфіковано.

Допомагаючи фізичній або юридичній особі якісно реалізувати права, адвокат здійснює адвокатську діяльність, яка визначається в ст. 1 Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» як *незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту*».

Згідно із ст. 66 КПК адвокат у кримінальному провадженні також може надавати правову допомогу свідкові. У зв'язку з цим, хочемо звернути увагу на деякі проблемні питання щодо правового статусу адвоката свідка. Так, у ст. 66 КПК сформульовані право та обов'язки свідка. У п. 2 ч.1 ст. 66 КПК, що свідок має право «користуватися під час давання показань та участі у проведенні інших процесуальних дій правовою допомогою адвоката, повноваження якого підтверджуються згідно з положеннями статті 50 цього Кодексу».

Право свідка користуватися правовою допомогою адвоката під час допиту та участі його в інших процесуальних діях є також важливою прав та законних інтересів свідка у кримінальному провадженні. *Це правослід* корегувати відповідно до п. 2 рішення Конституційного Суду України від 30 вересня 2009 р. № 23-рп/2009 у справі за конституційним зверненням громадянина Голованя І. В. щодо офіційного тлумачення положень ст. 59 Конституції України (справа про право на правову допомогу), у якому Конституційний Суд України роз'яснив: «Положення ч. 2 ст. 59 Конституції України¹ «для... надання правової допомоги у ході вирішення справ у судах та інших державних органах в Україні діє адвокатура» в аспекті конституційного звернення треба розуміти так, що особа під час допиту її як свідка в органах досудового розслідування чи дачі пояснень у правовідносинах з цими та іншими державними органами має право на правову (юридичну) допомогу від обраної за власним бажанням особи в статусі адвоката, що не виключає можливості отримання такої допомоги від іншої особи, якщо законами України щодо цього не встановлено обмежень».